

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сайншанд сумын ХАЛАМЖ-ийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДГА-2022/166/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Сайншанд 2022 он	Тэргүүлэх аудитор:	Т.Ган-Өлзий
	Утас: 70522734	Цахим хаяг: gan-ulziit@audit.gov.mn
	Аудитын менежер:	У.Оюунтүлхүүр
	Утас: 70523020	Цахим хаяг: oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn
	Багийн ахлагч аудитор:	Ш.Сувдаа
		Цахим хаяг: smaudit97@gmail.com
	Аудитор:	Л.Равдандорж
		Цахим хаяг: ravdandorjl@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу

Нэг. Санхүүгийн ба төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн гол үзүүлэлтүүд

/төгрөгөөр/

	Үзүүлэлт	2020.12.31	2021.12.31
Санхүүгийн байдлын тайлан			
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	148,533,424.83	167,892,614.83
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,714,867,630.98	1,567,384,760.87
	Нийт хөрөнгийн дүн	1,863,401,055.81	1,735,277,375.70
	Нийт өр төлбөрийн дүн	634,600.00	603,070.00
	Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,862,766,455.81	1,734,674,305.70
	Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,863,401,055.81	1,735,277,375.70
Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан			
	Үйл ажиллагааны орлогын дүн	551,735,172.81	470,515,144.08
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	542,438,412.96	583,308,040.63
	Үйл ажиллагааны үр дүн	9,296,759.85	(112,792,896.55)
	Үйл ажиллагааны бус үр дүн	(16,843,679.27)	(29,835.00)
	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	(7,546,919.42)	(112,822,731.55)
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан			
	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,870,313,375.23	1,847,497,037.25
	Тайлант оны үр дүн	(7,546,919.42)	(112,822,731.55)
	Эцсийн үлдэгдэл	1,862,766,455.81	1,734,674,305.70
Мөнгөн гүйлгээний тайлан			
	Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	425,896,601.21	432,377,430.08
	Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	421,059,001.21	431,827,530.08
	Үйл ажиллагааны ЦМГ	4,837,600.00	549,900.00
	Хөрөнгө оруулалтын ЦМГ	(4,837,600.00)	(549,900.00)
	Санхүүгийн ажиллагааны ЦМГ	-	-
	Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ	-	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан			
	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	389,198,046.21	400,823,781.08
	Урсгал зардал	389,198,046.21	400,823,781.08
	Хөрөнгийн зардал	-	-
	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	389,198,046.21	400,823,781.08
	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	384,155,215.21	395,455,781.08
	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас	5,042,831	5,368,000.00

Хоёр. Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төр, эдийн засаг, нийгмийн бодлогын удирдлага чиглэлийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажилладаг байна. Төрийн удирдлагын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг бөгөөд иргэдийн амар тайван аюулгүй амьдрах орчин нөхцөлийг бүрдүүлж, ажилгүйдэл ядуурлын түвшинг бууруулан, байгаль орчинд ээлтэй ногоон хөгжлийг цогцлоон төрийн үйлчилгээний ил тод, нээлттэй, хариуцлагатай байдлыг төгөлдөршүүлж, нийгэм эдийн засгийн үзүүлэлтүүд өссөн үндэсний тэргүүлэгч сум болох зорилго тавин ажиллаж байна.

Гурав. Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Шалгагдагч байгууллага нь Морьтон-Эрдэнэ ХХК-аас Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор 5 сая төгрөгийн дэмжлэгийг 2021 оны 4 дүгээр сарын 5-ны өдөр нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан хүлээн авч, Сайншанд сумын ХАЛАМЖ-ийн даргын 2021 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн А/22 дугаар тушаалаар тус хөрөнгийг зарцуулах тушаал гарган зарцуулсан байна. Тус дэмжлэгийн 3.2 сая төгрөгийг шатахууны зардалд, 0.6 сая төгрөгийг автомашины бэлэн байдлыг хангах зардалд, 0.3 сая төгрөгийг халдваргүйжүүлэлтийн зардалд, 0.2 сая төгрөгийг дархлаажуулалтын зардалд тус тус төлөвлөн зарцуулсан байна.

Дөрөв. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар дэлгэрэнгүй бүртгэл болон бусад баримт мэдээллийг шалгахад тус байгууллага нь тайлант онд цалингийн зардлаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 330.9 сая төгрөгийн 23 орлогын гүйлгээ, 8.4 сая төгрөгийн 1 зарлагын гүйлгээ, өмч хөрөнгө, төсөв зарцуулах 43 тушаал, шийдвэрийг байршуулахаар байна.

Дээрх мэдээллийг шилэн дансны цахим системд байршуулсан мэдээлэлтэй тулгаж, шалгахад 5.0 сая төгрөгөөс дээш орлого бүхий гүйлгээнээс 1 гүйлгээг хугацаа хоцроосон, 5.0 сая төгрөгөөс дээш зарлага бүхий 1 гүйлгээг мэдээлээгүй, нийт 43 тушаал, шийдвэрээс 29 тушаалыг хугацаанд нь байршуулж, 14 тушаалыг огт байршуулаагүй байна.

Төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, санхүүгийн тайлан, аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт, худалдан авах ажиллагааны мэдээллийг шилэн дансны цахим системд хуулиар тогтоосон хугацаанд, бүрэн байршуулсан байна.

Тав. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Ковид-19 цар тахалтай холбоотой дээд шатны төсвийн захирагчийн зөвшөөрөлгүй хандив, тусламж хүлээн авч, зарцуулсан байх асуудлыг авч үзэх хэрэгтэй.

Зургаа. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 104.9 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 96.5 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 8.0 сая төгрөгийн зөрчилд 6 албан шаардлага хүргүүлж, 0.4 сая төгрөгийн алдаа зөрчилд 2 зөвлөмж өгсөн.

Залруулсан алдаа:

1. Ерөнхий журналыг зардал тус бүрээр шүүж үзэхэд нийт 7.1 сая төгрөгийн 34 гүйлгээг буруу зардалд тусгасан байна. Тус алдааг аудитын явцад залруулав.
2. Ерөнхий журналаас цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил зардлын дансыг шүүж үзэхэд 81,120,991.09 төгрөгийн журналын бичилтийг буруу тооцооллын дансаар дамжуулан үүсгэсэн байна. Үүнийг 2006 оны Сангийн сайдын 388 дугаар тушаалын Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны зааврын дагуу аудитын явцад залруулав.
3. Бараа материалын дэлгэрэнгүй журналаас мал амьтад дансны орлого, зарлагыг бүрэн хамруулан шүүж, журналын бичилтийг шалгахад мал амьтдыг зарлагадахдаа 2.755.000 төгрөгийг 210901 дансруу хааж, орлогодохдоо 5.520.000 төгрөгийг 120018 дансруу хааж өгсөн байна. Энэ нь бодит орлого, зарлага биш бөгөөд тохируулах бичилт хийлгүй санхүүгийн тайланд тусгасныг аудитын явцад залруулав.

7.2 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

/сая төгрөгөөр/

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	ТШЗ	11	104.9	3	96.5	-	-	6	8.0	2	0.4
	НИЙТ	11	104.9	3	96.5	-	-	6	8.0	2	0.4